

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum pœnitentia sit sacramentum? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

- ¶ Quinto, utrum hoc sacramentum sit de necessitate salutis?
- ¶ Sexto, de ordine eius ad alia sacramenta.
- ¶ Septimo, de institutione eius.
- ¶ Octavo, de duratione ipsius.
- ¶ Nono, de continuitate eius.
- ¶ Decimo, utrum possit iterari?

ARTIC. I.

Utrum pœnitentia sit sacramentum?

AD primum sic proceditur. Videtur, quod pœnitentia non sit sacramentum. Greg. enim dicit, & habetur in decret. * 1. q. 1. Sacramenta sunt baptismus, chrisma, corpus & sanguis Christi: quæ ob id sacramenta dicuntur, quia sub tegumento corporalium rerum diuina virtus secrete operatur salutem in eis. Sed hoc non contingit in pœnitentia: quia non adhibentur aliquæ corporales res, sub quibus diuina virtus operetur salutem. Ergo pœnitentia non est sacramentum.

¶ 2 Præterea, Sacramenta Ecclesiæ à ministris Christi exhibentur: secundum illud 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Sed pœnitentia non exhibetur à ministris Christi: sed interius à Deo hominibus inspiratur, secundum illud Hierem 31. Postquam conuertisti me, egi pœnitentiam. Ergo videtur, quod pœnitentia non sit sacramentum.

¶ 3 Præterea, In sacramentis, de quibus iam supra diximus*, est aliquid, quod est sacramentum tantum, aliquid quod est res & sacramentum: aliquid vero, quod est res tantum, ut ex præmissis patet*. Sed hoc non inuenitur in pœnitentia. Ergo pœnitentia non est sacramentum.

SED contra est, quod sicut baptismus adhibetur ad purificandum à peccato, ita & pœnitentia. Vnde & Petrus dixit Simoni, Act. 8. Pœnitentiã age ab hac nequitia tua. Sed baptismus est sacramentum, ut supra habitum est*. Ergo pari ratione & pœnitentia.

RE-

510
4. d. 14 q.
1. ar. 1. q.
1. d.
22. qu. 2.
a. 3. q. 2.
cor
*refertur
1. q. 1. c.
multi se-
culariũ,
cir. me. 20

qu. 66.

9. 66. A. 2

9. 66. A. 1

refertur
loc cit. in
arg. 1.

RESPONDEO dicendum, quod sicut Greg. * dicit in cap. supradicto. Sacramentum est in aliqua celebratione, cum res gesta ita fit, ut aliquid significatiue accipiamus quod sancte accipiendum est. Manifestum est autem, quod in penitentia ita res gesta fit, quod aliquid sanctum significatur tam ex parte peccatoris penitentis, quam ex parte sacerdotis absoluētis: nam peccator penitens, per ea quae facit & dicit, ostendit cor suum a peccato recessisse. Similiter etiam sacerdos per ea quae agit & dicit circa penitentem, significat opus Dei remittentis peccata. Vnde manifestum est, quod penitentia, quae in ecclesia agitur, est sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod nomine corporalium rerum intelliguntur large etiam ipsi exteriores actus sensibiles: qui ita se habent in hoc sacramento, sicut aqua in baptismo, vel chrisma in confirmatione. Est autem attendendum quod in illis sacramentis, in quibus confertur excellens gratia, quae superabundat omnem facultatem humani actus, adhibetur aliqua corporalis materia exterius: sicut in baptismo, ubi fit plena remissio peccatorum, & quantum ad culpam, & quantum ad poenam: & in confirmatione, ubi datur plenitudo Spiritus sancti: & in extrema unctione, ubi confertur perfecta sanitas spiritualis, quae prouenit ex virtute Christi, quasi ex quodam extrinseco principio. Vnde si qui actus humani sunt in talibus sacramentis, non sunt de essentia sacramentorum: sed dispositiue se habent ad sacramenta.

* al. actus
humani
sensibiles.

In illis autem sacramentis, quae habent effectum correspondentem humanis actibus, ipsi * actus humani sunt loco materiae, ut accidit in penitentia & matrimonio. Sicut etiam in medicinis corporalibus quaedam sunt res exterius adhibitae, sicut emplastra & electuaria: quaedam uero sunt actus sanandorum, puta exercitationes quaedam.

Ad secundum dicendum, quod in sacramentis, quae habent corporalem materiam, oportet quod illa materia adhibeatur a ministro ecclesiae, qui
gerit

gerit personam Christi, in signum, quod excellen-
tia virtutis in sacramento operantis est à Christo.
In sacramento autem penitentiae (sicut dictum est*) *in solue.*
sunt actus humani, pro materia, qui proueniunt ex *preced.*
inspirazione interna. Vnde materia non exhibetur
à ministro, sed à Deo interius operante. Sed com-
plementum sacramenti exhibet minister, dum peni-
tentem absoluit.

Ad tertium dicendum, quod etiam in penitentia
est aliquid, quod est sacramentum tantum, scilicet
actus exterius exercitus, tam per peccatorem peni-
tentem, quam etiam per sacerdotem absoluentem: res
autem & sacramentum, est penitentia interior pec-
catoris: res autem tantum & non sacramentum, est
remissio peccati. Quorum primum totum simul sum-
ptum est causa secundi: primum autem & secundum,
sunt quodammodo causa tertij.

ARTIC. II.

*Utrum peccata sint propria materia huius
sacramenti?*

511

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod pec-
cata non sint propria materia huius sacramen-
ti. Materia enim in alijs sacramentis per aliqua ver-
ba prolata sanctificatur, & sanctificata effectum sa-
cramenti operatur. Peccata autem non possunt san-
ctificari, eo quod contrariantur effectui sacramenti,
qui est gratia remittens peccata. Ergo peccata non
sunt materia propria huius sacramenti.

¶ 1 Præterea, Aug.* dicit in lib. de penit. Nul-
lus potest inchoare nouam vitam, nisi eum veteris vi-
tæ peniteat. Sed ad vetustatem vitæ pertinent non so-
lum peccata, sed etiam pœnalitates præsentis vitæ.
Non ergo peccata sunt propria materia penitentiae.

*ca 2 non
longè à
prin. 10. 9*

¶ 3 Præterea, Peccatorum quoddam est originale,
quoddam mortale, quoddam veniale. Sed penitentiae
sacramentum nõ ordinatur contra originale peccatũ
quod tollitur per baptismum; neque contra peccatũ
mortale, quod tollitur per cõfessionẽ peccatoris; nec
etiam